

ATSLĒGA
LATGALES VĀRTOS

GALA REDAKCIJA

Apstiprināts ar Līvānu novada domes 2019.gada 28.februāra sēdes lēmumu Nr.2-7.

LĪVĀNU NOVADA PAŠVALDĪBAS INTEGRĒTĀS ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA 2019.–2025.GADAM

II DAĻA STRATĒĢISKĀ DAĻA

Līvāni
2018

ANOTĀCIJA

Līvānu novada pašvaldības integrētās attīstības programma 2019.–2025.gadam (turpmāk Attīstības programma 2019-2025) ir vidējā termiņa plānošanas dokuments, kas izstrādāts saskaņā ar Attīstības plānošanas sistēmas likumu, Teritorijas attīstības plānošanas likumu, 2014. gada 30. oktobra Ministru kabineta noteikumi Nr.628 un Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas (VARAM) sagatavotajiem Metodiskiem ieteikumiem attīstības programmu izstrādei reģionālā un vietējā līmenī 2014.gada redakcijā. Attīstības programma 2019-2025 pēc iespējas ir saglabājusi pēctecību ar Līvānu novada pašvaldības integrētās attīstības programmu 2012.–2018.gadam, kā arī veidota saskaņā ar Līvānu novada teritorijas plānojumu 2012.–2024.gadam un Līvānu novada ilgtspējīgas attīstības stratēģiju 2013.–2030.gadam. Attīstības programmai 2019-2025 nav piemērota stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūra (Vides pārvaldības valsts biroja 27.06.2018. lēmums Nr. 4-02/30).

Attīstības programmas 2019-2025 loma ir:

- apzināt un novērtēt Līvānu novada pašvaldības rīcībā esošos resursus (dabas resursi, infrastruktūra, cilvēkresursi), piedāvājot skaidru redzējumu un risinājumus to efektīvākai izmantošanai;
- mērķtiecīgi plānot rīcības un investīcijas, kas ir pamats pašvaldības budžeta plānošanai;
- sekmēt visa veida investīciju piesaisti, kas ir pamats valsts atbalsta plānošanai, ārvalstu un vietējo privāto investīciju piesaistei;
- sekmēt Līvānu novada teritorijas atpazīstamību.

Attīstības programmā 2019–2025 ir ietvertas šādas sadaļas:

- pašreizējās situācijas raksturojums;
- stratēģiskā daļa – vidēja termiņa attīstības prioritātes, mērķi un rīcību virzieni;
- rīcību plāns un investīciju plāns – pasākumu kopums, pasākumu realizācijas laiks un atbildīgie, kā arī investīciju projektu kopums un to sasaiste ar atbildīgajiem izpildītājiem un finanšu resursiem;
- dokumenta īstenošanas uzraudzības kārtība – uzraudzības un ziņojuma sagatavošanas kārtība, mērķu sasniegšanas rezultatīvie rādītāji;
- pārskats par sabiedrības līdzdalības pasākumiem.

SATURS

1. PLĀNOŠANAS KONTEKSTS UN TIESISKAIS IETVARŠ	4
1.1. Valsts normatīvie akti	4
1.2. Saistītie plānošanas dokumenti	5
1.2.1. Starptautiskais līmenis	5
1.2.2. Nacionālais līmenis	6
1.2.3. Reģionālais līmenis	10
1.2.4. Vietējais līmenis: horizontālais	12
1.2.5. Vietējais līmenis: iekšējais	13
2. LĪVĀNU NOVADA ATTĪSTĪBAS VIDĒJA TERMIŅA PLĀNOŠANAS INFORMATĪVAIS IETVARŠ	14
2.1. Vispārējie informatīvie pamati	14
2.2. Līvānu novada kopējā SVID analīze	14
2.3. Iedzīvotāju aptaujas galvenie rezultāti	17
2.4. Citu interešu grupu aptauju rezultāti	19
2.4.1. Kaimiņu pašvaldības	19
2.4.2. Valsts iestāžu speciālisti	20
2.4.3. Novada uzņēmēji	22
3. LĪVĀNU NOVADA VIDĒJA TERMIŅA ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA	23
3.1. Attīstības vadlīnijas novada ilgtermiņa plānošanas elementos	23
3.2. Līvānu novada vidēja termiņa attīstības stratēģija	25

1. PLĀNOŠANAS KONTEKSTS UN TIESISKAIS IETVARŠ

Teritorijas attīstības plānošanas pamatu veido divi ietvari: normatīvais, kas regulē plānošanas procesu un plānošanas dokumentos ietveramos principus, un plānošanas, kas ir pamats saistīto plānošanas dokumentu nostādņu iekļaušanai konkrētā plānošanas dokumentā.

1.1. VALSTS NORMATĪVIE AKTI

Attīstības programma 2019-2025 ir izstrādāta, ievērojot valsts normatīvo aktu sistēmu, kas regulē attīstības plānošanas procesus Latvijā:

- Attīstības plānošanas sistēmas likums (APSL; 2008.);
- Teritorijas attīstības plānošanas likums (TAPL; 2011.);
- Ministru kabineta 14.10.2014. noteikumi Nr.628 „Noteikumi par pašvaldību teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem”;
- Ministru kabineta 25.08.2009. noteikumi Nr. 970 „Sabiedrības līdzdalības kārtība attīstības plānošanas procesā”.

TAPL definē attīstības programmu kā vidēja termiņa teritorijas attīstības plānošanas dokumentu, kurā noteiktas vidēja termiņa prioritātes un pasākumu kopums plānošanas reģiona vai vietējās pašvaldības attīstības stratēģijā izvirzīto ilgtermiņa stratēģisko uzstādījumu īstenošanai. Saskaņā ar TAPL 3.pantu, teritorijas attīstības plānošanā ievēro APSL nostiprinātos principus, kas ir konkretizēti tieši attiecībā uz teritorijas attīstības plānošanu:

1. **ilgtspējības princips** – teritorijas attīstību plāno, lai saglabātu un veidotu esošajām un nākamajām paaudzēm kvalitatīvu vidi, līdzsvarotu ekonomisko attīstību, racionālu dabas, cilvēku un materiālo resursu izmantošanu, dabas un kultūras mantojuma attīstību;
2. **pēctecības princips** – jaunus teritorijas attīstības plānošanas dokumentus izstrādā, izvērtējot spēkā esošos attīstības plānošanas dokumentus un to īstenošanas praksi;
3. **vienlīdzīgu iespēju princips** – nozaru un teritoriālās, kā arī privātpersonu un sabiedrības intereses tiek vērtētas kopsakarībā ar mērķi veicināt attiecīgās teritorijas ilgtspējīgu attīstību;
4. **nepārtrauktības princips** – teritorijas attīstību plāno nepārtraukti, elastīgi un cikliski, uzraugot šo procesu un izvērtējot jaunāko informāciju, zināšanas, vajadzības un iespējamus risinājumus;
5. **atklātības princips** – teritorijas attīstības plānošanā un dokumentu izstrādē iesaista sabiedrību un nodrošina informācijas un lēmumu pieņemšanas atklātumu;
6. **integrētas pieejas princips** – ekonomiskie, kultūras, sociālie un vides aspekti tiek saskaņoti, atsevišķu nozaru intereses tiek koordinētas, teritoriju attīstības prioritātes tiek saskaņotas visos plānošanas līmeņos, sadarbība ir mērķtiecīga, un tiek novērtēta plānoto risinājumu ietekme uz apkārtējām teritorijām un vidi;
7. **daudzveidības princips** – teritorijas attīstību plāno, ņemot vērā dabas, kultūrvides, cilvēku un materiālo resursu un saimnieciskās darbības daudzveidību;
8. **savstarpējās saskaņotības princips** – teritorijas attīstības plānošanas dokumentus izstrādā, tos savstarpēji saskaņojot un izvērtējot citos teritorijas attīstības plānošanas dokumentos noteikto.

1.2. SAISTĪTIE PLĀNOŠANAS DOKUMENTI

1.2.1. Starptautiskais līmenis

Svarīgākie starptautiskie politikas un attīstības plānošanas dokumenti, un to ieviešanas līdzekļi, kas ņemti vērā, izstrādājot Attīstības programmu 2019-2025 ir:

- Stratēģija „Eiropa 2020”;
- ES teritoriālā kohēzija;
- ES Stratēģija Baltijas jūras reģionam;
- pārrobežu sadarbības programmas;
- Lisabonas stratēģija.

Stratēģijas „**Eiropa 2020**” pamatā ir trīs savstarpēji saistīti mērķi:

- gudra izaugsme (izglītība, zināšanas un inovācija);
- ilgtspējīga izaugsme (resursu efektīvi izmantojama, videi draudzīgāka un konkurētspējīgāka ekonomika);
- integrējoša izaugsme (augsta nodarbinātības un ekonomiskā, sociālā un teritoriālā kohēzija).

Lai sasniegtu šos mērķus, nepieciešams realizēt vairākas pamat iniciatīvas, piemēram:

- ieviest inovācijas, attīstot zinātņi un pētniecību;
- likvidējot plaisu starp zinātņi un tirgu, ieviest digitālo vienoto tirgu, kura pamatā ir īpaši ātrs internets;
- atbalstīt pāreju uz ekonomiku, kurā efektīvi izmanto resursus, un kas rada zemu oglekļa dioksīda emisiju līmeni;
- palīdzēt ES rūpniecības bāzei kļūt konkurētspējīgai pēckrīzes pasaulē;
- veicināt uzņēmējdarbību un attīstīt jaunas iemaņas;
- nodrošināt ekonomisko, sociālo un teritoriālo kohēziju, palīdzot trūcīgiem un sociāli atstumtiem cilvēkiem un sniedzot viņiem iespēju, būt aktīvai sabiedrības daļai.

ES teritoriālā kohēzija balstās uz Eiropas teritoriālās attīstības perspektīvu (1999) un Eiropas telpiskās attīstības plānošanas instrumentu (ESPON) un, to papildinājuši, Kopienas kohēzijas stratēģiskās pamatnostādnes (2006), Eiropas Komisijas Piektais ziņojums par ekonomisko, sociālo un teritoriālo kohēziju (2010) un citi dokumenti. Ar teritoriālo kohēziju saprot – veicināt visu teritoriju saskaņotu un ilgtspējīgu attīstību, pamatojoties uz teritoriālajām iezīmēm un resursiem. Teritoriālās kohēzijas principi ir jāņem vērā, īstenojot visas politikas jomas visos administratīvajos līmeņos.

ES Stratēģijā Baltijas jūras reģionam (2009) ir izvirzīti četri svarīgākie uzdevumi:

- veicināt vides ilgtspēju reģionā;
- kāpināt Baltijas jūras reģiona ekonomisko izaugsmi un labklājību;
- sekmēt Baltijas jūras reģiona pieejamību un pievilcību;
- vairot Baltijas jūras reģiona drošību.

Stratēģijas ietvaros ir Ziemeļu dimensija, kuras ietvaros notiek arī sadarbība ar trešajām valstīm reģionā (tai skaitā Krieviju). Latvijai nozīmīgie virzieni: Baltijas enerģijas tirgus starpsavienojumu plāns, trans-Eiropas transporta tīkls un tā savienojums ar ES kaimiņvalstīm, kopīga Baltijas jūras reģiona izglītības un pētniecības lauka attīstība u.c.

Pārrobežu sadarbības programmas paredzētas pārrobežu sadarbības veicināšanai ar kopēju vietēju un reģionālu ierosmju palīdzību un starpvalstu sadarbību, piemēram, Latvijas – Lietuvas pārrobežu sadarbības programma, Igaunijas – Latvijas pārrobežu sadarbības programma u.c.

Lisabonas stratēģija ir Eiropas Savienības ilgtermiņa attīstības plāns, kā arī tā īstenošanas process, kuru Eiropas Savienības dalībvalstis apstiprināja ES valstu un valdību vadītāju sanāsmē Lisabonā 2000.gadā, ar mērķi risināt problēmas, kas saistītas ar lēno Eiropas Savienības ekonomisko attīstību, atpalcību tehnoloģiju jomā, nepietiekošo darba produktivitātes izaugsmi u.c. jomās.

Stratēģisko mērķi paredzēts sasniegt, balstoties uz trīs galvenajiem pīlāriem:

- Ekonomikas pīlārs** – Eiropas Savienības un tās valstu ekonomiku pārveidot par dinamisku zināšanu ekonomiku, galveno uzsvaru liekot uz inovācijām. Ekonomikai pastāvīgi jāmainās, pielāgojoties informācijas sabiedrībai raksturīgajām izmaiņām, kā arī zinātnes un pētījumu sasniegumiem;
- Sociālais pīlārs** – pilnveidot Eiropas Savienības sociālo modeli, investējot cilvēkresursos un cīnoties ar sociālo atstumtību. Dalībvalstīm jāpalielina investīcijas izglītībā un profesionālajā apmācībā, aktīvāk jāveicina nodarbinātība un iedzīvotāju piemērošanās zināšanu sabiedrības modelim;
- Apkārtējās vides pīlārs** – ekonomiskā izaugsme nav saistāma tikai ar dabas resursu izmantošanu.

1.2.2. Nacionālais līmenis

Galvenie nacionālie politikas un attīstības plānošanas dokumenti ir:

- Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030.gadam;
- Latvijas Nacionālais attīstības plāns 2014.–2020.gadam;
- Latvijas nacionālā reformu programma „ES 2020” stratēģijas īstenošanai;
- Reģionālās politikas pamatnostādnes 2013.–2019.gadam;
- darbības programma „Izaugsme un nodarbinātība”.

Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030.gadam (2010.) ir galvenais valsts attīstības plānošanas dokuments, kurā Latgales reģiona un Līvānu novada intereses ir nozīmīgas galvenokārt šādās prioritātēs:

- ieguldījumi cilvēkkapitālā;
- inovatīva un efektīva ekonomika;
- daba kā nākotnes kapitāls;
- telpiskās attīstības perspektīva;
- inovatīva pārvaldība un sabiedrības līdzdalība.

Nacionālais attīstības plāns 2014.–2020.gadam (NAP) ir hierarhiski augstākais nacionāla līmeņa vidēja termiņa plānošanas dokuments. NAP vadmotīvs ir „Ekonomikas izrāviens” un trīs prioritātes – „Tautas saimniecības izaugsme”, „Cilvēka drošumspēja” un „Izaugsmi atbalstošas teritorijas” – veido savstarpēji iedarbīgu un vienotu sistēmu, kas atbilst gan ilgtspējīgas plānošanas pieejai, gan arī Latvija-2030 un Nacionālajā reformu programmā noteiktajai struktūrai. Visas trīs prioritātes atbalsta viena otru, un ir īstenojamas tikai to savstarpējā sasaistē.

Prioritāte „**Tautas saimniecības izaugsme**” kopumā nav tiešā atbildības sfērā pašvaldību pārvaldības līmenī, taču vēsturiski izveidojušos situāciju izmantošana kopā ar vietēja līmeņa atbalsta mehānismiem var dot nozīmīgu ieguldījumu šajā prioritātē. Katrā ziņā, Līvānu novadā ir izveidojušies un sekmīgi darbojas starptautiskajā tirgū uzņēmumi, kas rada augstu pievienoto vērtību un ir cieši saistīti ar zinātni, tādējādi īstenojot prioritātes mērķi „**Ilgspējīga Latvijas ekonomikas izaugsme ar pieaugošu valsts konkurētspēju starptautiskajos tirgos**” faktiski caur gandrīz visiem tajā definētajiem rīcības virzieniem, izņemot pēdējo:

- augstākā un eksportspējīga ražošanas un starptautiski konkurētspējīgi pakalpojumi;
- izcila uzņēmējdarbības vide;
- attīstīta pētniecība, inovācija un augstākā izglītība;
- energoefektivitāte un enerģijas ražošana.

Prioritāte „**Cilvēka drošumspēja**”, savukārt, līdzās valsts politiskajiem uzstādījumiem, ir arī tiešā vietējās pārvaldības atbildībā un interesēs. Cilvēks ar pietiekamu drošumspēju spēj rast attīstības un problēmu risinājumus ne tikai sev un tuvākajiem, bet arī pilnvērtīgi piedalīties sabiedrības dzīvē. Cilvēks ar nepietiekamu drošumspēju neprot saskatīt iespējas izaugsmei, jūtas apdraudēts, neuzticas citiem, neredz savu saikni ar valsti un neiesaistās tās dzīvē. Prioritātes mērķis ir **radīt spēcīgu vidusšķiru un nodrošināt tautas ataudzi Latvijā – valstī, kur ikkatram cilvēkam ir iespējas gādāt par savu, savu tuvinieku un Latvijas attīstību**. Līvānu novadā kā ilgtermiņa, tā vidēja termiņa plānošanas dokumenti seko visiem šīs prioritātes rīcības virzieniem:

- cienīgs darbs;
- stabili pamati tautas ataudzei;
- kompetenču attīstība;
- vesels un darbaspējīgs cilvēks;
- cilvēku sadarbība, kultūra un pilsoniskā līdzdalība kā piederības Latvijai pamats.

Prioritāte „**Izaugsmi atbalstošas teritorijas**” vērsta uz priekšnoteikumu radīšanu ilgspējīgai un līdzsvarotai ekonomiskajai attīstībai Latvijas pilsētās un novados. Latvija ir neliela valsts ar lielu dabas un cilvēku resursu daudzveidību. Izvirzītie rīcības virzieni paredz gudru un efektīvu pieejamo resursu apsaimniekošanu, teritoriālās attīstības iespēju izmantošanu un apdraudējumu mazināšanu. Par pamatu tiek izmantots Latvija-2030 nākotnes telpiskās struktūras noteiktais attīstības centru modelis, kas ierobežotu resursu apstākļos paredz ieguldījumu koncentrēšanu nacionālās un reģionālās nozīmes attīstības centros (9+21). Līvānu novadam šis koncepts dod īpašas priekšrocības, jo 21 reģionālās nozīmes attīstības centra vidū ir arī Līvāni.

Par attīstības centru tiek definēta teritorija, kur ir resursu (t.sk. cilvēkresursu), sociālo un ekonomisko aktivitāšu koncentrācija, un kas veicina apkārtējās teritorijas attīstību. Valsts nozīmīgāko (primāro) attīstības centru tīklu veido starptautiskas, nacionālas un reģionālas nozīmes attīstības centri, jo tajos koncentrējas lielākā daļa valsts iedzīvotāju, ekonomiskā un sociālā aktivitāte.

Prioritātei ir divi mērķi, no kuriem pirmais tieši attiecināms arī uz Līvānu novadu: „**Radīt līdzvērtīgākas darba iespējas un dzīves apstākļus visiem iedzīvotājiem, izmantojot teritoriju attīstības potenciālus un unikālos resursus**”. Otrais mērķis uz Līvānu novadu nav attiecināms,

jo runā tikai par Rīgu kā starptautiska mēroga attīstības centru. Visi trīs prioritātes rīcības virzieni ir aktuāli Līvānu novadam:

- ekonomiskās aktivitātes veicināšana reģionos – teritoriju potenciāla izmantošana;
- pakalpojumu pieejamība līdzvērtīgāku darba iespēju un dzīves apstākļu radīšanai;
- dabas un kultūras kapitāla ilgtspējīga apsaimniekošana.

Latvijas nacionālajā reformu programmā „ES 2020” stratēģijas īstenošanai (2011.) noteiktais valsts mērķis ir veicināt izaugsmi un nodarbinātību, nodrošinot vidējā termiņā IKP pieauguma tempus 4-5% apmērā un augstu nodarbinātības līmeni 73% apmērā līdz 2020.gadam. Programmā paredzēta virkne uz Līvānu novadu attiecināmu pasākumu.

- Nodarbinātības līmeņa sasniegšanai:
 - strukturālās reformas preču un pakalpojumu tirgos, palielinot uz eksportu orientēto nozaru produkciju, it īpaši nozarēs ar augstu pievienoto vērtību, veicinot inovācijas, paaugstinot loģistikas un tranzītpakalpojumu konkurētspēju, [...] uzņēmējdarbības vides uzlabošana, [...] radot atbilstošu infrastruktūru, sniedzot finansiālu atbalstu komercdarbības attīstībai;
 - strukturālā bezdarba samazināšana, ekonomiski aktivizējot darbaspēku, sekmējot pašnodarbinātību;
 - strukturālās izmaiņas profesionālajā izglītībā un augstākās izglītības modernizācija.
- Ieguldījumu palielināšanai pētniecībā un attīstībā:
 - zinātniskā potenciāla attīstīšana un uzņēmumu un zinātnieku ilgtermiņa sadarbības platformas izveidošana;
 - inovatīvu komersantu atbalstīšana;
 - augstāko izglītību ieguvušo īpatsvara palielināšana un skolu nepabeigušo jauniešu īpatsvara samazināšana;
 - dažāda līmeņa izglītības pieejamības nodrošināšana.
- Nabadzības līmeņa samazināšanas mērķa sasniegšanai:
 - ienākumu nevienlīdzības samazināšana;
 - uz ģimenēm ar bērniem vērsti sociālās aizsardzības pasākumi;
 - nabadzības un sociālās atstumtības riskam pakļauto personu līdzdalības darba tirgū veicināšana.
- Energoefektivitātes palielināšana:
 - mājokļu siltināšana;
 - energoefektivitātes paaugstināšana sabiedriskās un ražošanas ēkās;
 - efektīvas apgaismojuma infrastruktūras ieviešana pašvaldību publiskajās teritorijās.

Reģionālās politikas pamatnostādnes 2013.–2019.gadam ilgtermiņa mērķus pārņem no NAP. Vidēja termiņa vīzija reģioniem nav definēta, bet kā vidēja termiņa attīstības mērķi tiek nosaukti divi:

- sekmēt teritorijās uzņēmējdarbības attīstību un darbavietu radīšanu, veicināt darbavietu un pakalpojumu sasniedzamību, kā arī uzlabot pakalpojumu kvalitāti un pieejamību;
- stiprināt reģionu un pašvaldību rīcībspēju un lomu savas teritorijas attīstības veicināšanā.

Pēc sava formulējuma konstrukcijas faktiski tie nav mērķi (mērķis nevar būt „sekmēt” vai „stiprināt”, mērķis pēc definīcijas ir izmērāms sasniegums, gala rezultāts), bet varētu būt attīstības prioritātes. Pirmā „mērķa” ietvaros ir paredzēts atbalsts reģionālas nozīmes attīstības centriem, tātad, arī Līvāniem, definējot trīs atbalsta virzienus:

- uzņēmējdarbības atbalsta infrastruktūras attīstību;
- pakalpojumu pieejamības un kvalitātes nodrošināšana/uzlabošana;
- transporta infrastruktūras sakārtošanu un attīstību.

Transporta infrastruktūras sakārtošana un, attīstībā īpaši uzsvērts, ir nepieciešamais atbalsts, nodrošinot pakalpojumu un darbavietu sasniedzamību arī lauku iedzīvotājiem, sakārtojot autoceļus.

Paredzēts specifisks atbalsts arī lauku attīstības telpai, atbilstoši stratēģijā „Latvija-2030” un NAP 2014-2020 definētajam, tiek saprastas teritorijas, kuras atrodas ārpus 9 republikas pilsētām un 21 attīstības centra:

- uzņēmējdarbības atbalsta infrastruktūras attīstība atbilstoši pašvaldības noteiktajai teritorijas specializācijai uzņēmējdarbībā (publiskās transporta infrastruktūras attīstība uzņēmējdarbības teritorijām u.tml., t.sk. lauku ekonomikas dažādošanai, sekmējot nodarbinātību laukos);
- pakalpojumu pieejamības un kvalitātes nodrošināšana/uzlabošana atbilstoši lauku attīstības telpai noteiktajam publisko individuālo pakalpojumu „grozam” (kur iespējams, samazinot izmaksas un/vai īstenojot pakalpojumu infrastruktūras kombinēšanu (jomas: kultūra, veselība, sociālie pakalpojumi, izglītība, zinātne, jaunatne un sports));
- transporta infrastruktūras sakārtošana un attīstība sasniedzamībai novada ietvaros (t.i. autoceļi, kas savieno pārējo novada teritoriju ar starptautiskas, nacionālas, reģionālas un novadu nozīmes attīstības centriem);
- vietējo rīcības grupu aktivitātes lauku teritoriju attīstības sekmēšanā (pašvaldību attīstības programmas papildinošas rīcības kompleksai teritoriju attīstībai).

Attiecībā uz otro mērķi, Līvānu novadam būtiska ir nostādne palielināt **pašvaldību lomu** demogrāfiskās situācijas uzlabošanā vietējā līmenī un tai pakārtotie atbalsta virzieni:

- mājokļu pieejamības veicināšana (piemēram, pašvaldības īpašumā esošo mājokļu noma);
- uzņēmumu, kas īsteno ģimenei draudzīgu darbības politiku gan savā komercdarbībā, gan plašākas sabiedrības kontekstā, darbības veicināšana vietējā līmenī;
- sabiedrības informēšanas pasākumi par ģimeni un bērniem kā vērtību.

Darbības programma „Izaugsme un nodarbinātība”. Balstoties uz Partnerības līgumā Eiropas Savienības investīciju fondu ieviešanai 2014.–2020.gada plānošanas periodam analizētiem konkurētspējas attīstību kavējošiem faktoriem, darbības programmas ietvaros tiek izvirzītas šādas vispārējas kohēzijas politikas fondu attīstības prioritātes:

- tautsaimniecības ražīguma, pievienotās vērtības, inovāciju, pētniecības un zinātnes kvalitātes līmeņa celšana;
- ilgtspējīga un efektīva transporta infrastruktūra;
- ilgtspējīga dabas un kultūras resursu izmantošana;
- augsts nodarbinātības līmenis iekļaujošā sabiedrībā;

- kvalitatīva un efektīva izglītības sistēma;
- līdzsvarota un ilgtspējīga teritoriālā attīstība.

Dokumentā ir sniegts pārskats par situāciju attiecībā uz katru no šīm prioritātēm Latvijā, norādītas indikatīvi atbalstāmās darbības to ietvaros un pieejamais finansējums.

Visi citētie punkti ir tieši saistīti ar Līvānu novada attīstību un atspoguļo Attīstības programmas 2019-2025 prioritātēs, mērķos un rīcības virzienos.

1.2.3. Reģionālais līmenis

Izmantotie reģionālie politikas un attīstības plānošanas dokumenti ir:

- Latgales stratēģija 2030;
- Latgales plānošanas reģiona teritorijas plānojums 2006.–2026.gadam;
- Latgales plānošanas reģiona attīstības programma 2010.–2019.gadam, t.sk. Latgales reģiona pilsētu lomas un ekonomikas profili.

Latgales stratēģijas 2030 (2010.) mērķis ir panākt straujāku reģiona ekonomisko attīstību, lai celtu cilvēku ienākumus, saglabātu un vairotu Latgales bagātīgo potenciālu un padarītu Latgali par pievilcīgu dzīves vidi arī nākamajām paaudzēm. Lai to sasniegtu, nepieciešams būtiski palielināt privātā sektora īpatsvaru pievienotās vērtības radīšanā, palielināt darba vietu skaitu, paaugstināt uzņēmumu darbības efektivitāti, tehnoloģisko izcilību un darbaspēka produktivitāti. Tā rezultātā paredzēta iedzīvotāju ienākumu palielināšanās, 2030.gadā sasniedzot 60% no ES vidējās bruto darba samaksas.

- Stratēģiskie virzieni:
 - savienojumi;
 - prasmes;
 - gudra pārvaldība;
 - efektīvi uzņēmumi.

Šie stratēģiskie virzieni labi sasaucas ar Līvānu novada attīstības tādiem elementiem, kā satiksmes tīklu/logistikas attīstīšanu (ko iesaka arī aptaujātie speciālisti un kaimiņu pašvaldības) un uz praksi orientētas izglītības attīstīšana saistībā ar augstas pievienotās vērtības uzņēmumu klātbūtni teritorijā.

Latgales plānošanas reģiona teritorijas plānojumā 2006.–2026.gadam noteikti stratēģiskie virzieni:

- vārti starp Austrumiem un Rietumiem ar lielu attīstības potenciālu;
- konkurētspējas pieaugums ekonomikā, balstīts uz cilvēkresursu attīstību un vides kvalitāti;
- galvenās Latgales reģiona vērtības:
 - cilvēki;
 - daba/kultūra;
 - ģeogrāfiskais novietojums pie ES Austrumu robežas;
- Latgales reģiona telpiskās vērtības:
 - tradicionālais apdzīvojums;
 - Daugavas ieleja;
 - ezeri (simbols Ezerzeme);

- aizsargājamo dabas teritoriju kompleksi;
- meži;
- derīgo izrakteņu atradnes;
- starptautiskie transporta koridori.

Visas šīs vērtības un īpatnības vairāk vai mazāk ir raksturīgas arī Līvānu novadam, izņemot salīdzinoši lielāku attālumu no valsts austrumu robežas.

Telpiskās struktūras stratēģiskie attīstības virzieni:

- reģiona konkurētspējas paaugstināšana;
- reģiona infrastruktūras attīstība;
- lauku teritoriju attīstība.

Novada attīstīšana ir saistīta kā ar vietējo konkurētspējas paaugstināšanu Latgales kopējā kontekstā (uzsverot tās saistību ar infrastruktūras attīstību) un attīstības iespēju izlīdzināšanu pilsētai un lauku pagastiem, izmantojot to īpatnības un sakārtojot ceļu esošo infrastruktūru.

Latgales plānošanas reģiona attīstības programmas 2010.–2019.gadam apakšprogrammas „Attīstības centru tīkls” paredz atbalstu reģionālas nozīmes attīstības centra – Līvānu pilsētas – stiprināšanai un pilsētas attīstībai, pamatojoties uz tās īpašajām iezīmēm un lomu Latgales reģionā ekonomikas sektoru attīstībā.

Līvānu loma pilsētu tīklā: Industriāla pilsēta – Latgales uzņēmējdarbības katalizators – tradicionālā mantojuma un 21.gs. tehnoloģiju apvienojums:

- reģiona nozīmes attīstības centrs;
- katalizators – uzņēmējdarbības uzsākšanas atbalsta centrs Latgalei;
- industriālās ražošanas pilsēta;
- pašvaldības-uzņēmēju-NVO sadarbība;
- tradicionālā mantojuma, tehnoloģiju, riteņbraucēju un zaļo ziņu novads.

Programma sastāv no vairākām t.s. darbības programmām, kur Līvānu novads noteikts kā viens no atbildīgajiem par sekojošu programmu vai apakšprogrammu ieviešanu:

- programmā „Latgale ID” (programma uzņēmējdarbības atbalstam) – apakšprogramma „Inkubatoru tīkls” (kopā ar Krāslavu);
- programmā „Attīstības centru tīkls” (policentriskas attīstības programma) – apakšprogramma „Līvāni”.

Biznesa inkubators Līvānos jau ir izveidots (LUAC), bet policentriskā tīkla attīstīšana ir pastāvīgs process, kas nevar tikt ierobežots ar vienu vidēja termiņa plānošanas posmu, jo tam ir ilglaicīgs raksturs. Katrā ziņā, Līvānu lomu pilsētu tīklā paredzēts nostiprināt, gan attīstot sociālo un tehnisko infrastruktūru, gan atbalstot ražojošo industriju. Stratēģiski tas atspoguļojas arī mērķos uzlabot iedzīvotāju vecuma struktūru, kas šim procesam dos zināmas ilgtspējības garantijas.

1.2.4. Vietējais līmenis: horizontālais

1.2.4.1. Jēkabpils

Jēkabpils, līdzās Preiļiem ir tuvākais lielākais apdzīvojuma centrs Līvāniem. Kā vienai no 9 republikas nozīmes pilsētām – nacionālas nozīmes attīstības centriem, tai ir nozīmīga ietekme uz Līvānu pilsētas un novada ekonomiku, un sociālo sfēru, kaut arī nav tiešas robežas ar Līvānu novadu.

Jēkabpils pilsētas Ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2014.–2030.gadam. Pilsēta, līdzīgi Līvāniem, savā ekonomiskajā profilā orientējas uz rūpniecības attīstību, taču, līdzās inovativitātei, neuzsver augsto tehnoloģiju lomu šajā procesā. Infrastruktūras un sociālās sfēras attīstības ziņā, vērojamas paralēles ar Līvānu novadu, kas liecina par zināmu konkurenci. Tas pats attiecas arī uz nodarbinātības problēmu risināšanu: „...prioritāri virzīt resursus dzīves un darba telpas kvalitātes stiprināšanai un ienākumus sniedzošas nodarbinātības attīstībai”.

1.2.4.2. Jēkabpils novads

Jēkabpils novada Ilgtspējīgas attīstības stratēģijā 2014.–2030.gadam ir dažas detaļas, kas telpiski kopīgas ar Līvānu novadu (piemēram, pārceltuves) kā novada identitātes iezīmes. Sēlijas kultūrvides īpatnības padara Jēkabpils novadu par Līvānu novada komplementāru partneri tūrisma attīstībā, jo latgaliskās un sēliskās īpatnības ir savstarpēji papildinošas un var palīdzēt daudzveidīgu, pievilcīgu tūrisma maršrutu veidošanā.

1.2.4.3. Krustpils novads

Krustpils novada Ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2013.–2030.gadam īpaši orientējas uz novada ģeogrāfiskā stāvokļa izmantošanu – līdzīgi, kā tas ir Līvāniem. Saskaņā ar Līvānu novada attīstību ir identificējama transportsistēmu izmantošanā, kur tās abiem novadiem daļēji ir savstarpēji papildinošas.

1.2.4.4. Preiļu novads

Preiļu novada Ilgtspējīgas attīstības stratēģijas 2013.–2033.gadam telpiskās attīstības perspektīvās tiek pieminēta sasaiste ar Līvāniem.

Preiļu novada Attīstības programmai 2018.–2024.gadam ir stratēģiskāks raksturs, kaut arī piesaistīta vidēja termiņa realitātēm. Tajā ir paplašināts traktējums uzņēmējdarbības atbalstam. Tādējādi Preiļu novadu var drīzāk uzlūkot par sadarbības partneri.

1.2.4.5. Riebiņu novads

Riebiņu novada Ilgtspējīgas attīstības stratēģijā 2012.–2030.gadam minēta tūrisma nozares attīstība Latgales plānošanas reģiona attīstības kontekstā. Novada izvēlētie stratēģiskie projekti ir balstīti vietas salīdzinošajās priekšrocībās, tradīcijās un veido pamatu sadarbībai ar kaimiņu pašvaldībām. Pakalpojumu pieejamību – „iedzīvotājiem tuva pašvaldība”, veidot sadarbībā ar kaimiņu pašvaldībām sociālajos, izglītības un kultūras jautājumos. Novada izvēlētie stratēģiskie projekti ir balstīti vietas salīdzinošajās priekšrocībās, tradīcijās un veido pamatu sadarbībai ar kaimiņu pašvaldībām.

Riebiņu novada Attīstības programmā 2012.–2018.gadam minētā novada specializācija ir lauksaimniecība, tūrisms, kokapstrāde un rūpnieciskā ražošana, neminot kādas noteiktas šo nozaru īpatnības. Ir norādīts, ka „Novada izvēlētie stratēģiskie projekti ir balstīti

vietas salīdzinošajās priekšrocībās, tradīcijās un veido pamatu sadarbībai ar kaimiņu pašvaldībām”.

1.2.4.6. Vārkavas novads

Vārkavas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2012.–2030.gadam kā novada specializāciju min tipisku Latvijas „lauku komplektu”, kas zināmā mērā pārsedzas ar Līvānu novada aktualitātēm: videi draudzīgu lauksaimniecību ar augstu pievienoto vērtību, mežsaimniecību un kokapstrādi, amatniecības tradīciju izkopšanu apvienojumā ar lauku tūrisma attīstību. Vārkavas novada stratēģijā ar Līvānu novadu saskatāmi kā papildinoši, tā konkurējoši momenti. Ilgtermiņa prioritātēs uzsvērtā nepieciešamība veidot spēcīgu novada cilvēkkapitālu un dabas resursu ilgtspējīgu apsaimniekošanu.

Vārkavas novada Attīstības programmas 2012.–2018.gadam vidēja termiņa mērķos ir precizētas prioritātes ilgtermiņa mērķu ietvaros galvenokārt uzsverot konkurētspējas paaugstināšanu ekonomikā un iespējas saimnieciskās darbības apritēs iesaistīt dabas un kultūrvēsturisko vidi.

1.2.5. Vietējais līmenis: iekšējais

Galvenie Līvānu novada politikas un attīstības plānošanas dokumenti, uz kuru pamata veidota jaunā vidēja termiņa Attīstības programma 2019-2025, ir:

- Līvānu novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2013.–2030.gadam;
- Līvānu novada pašvaldības integrētās attīstības programma 2012.–2018.gadam;
- Līvānu novada teritorijas plānojums 2012.–2024.gadam;
- Līvānu novada ilgtspējīgas enerģētikas rīcības plāns 2013.–2020.gadam;
- Līvānu novada izglītības attīstības stratēģija 2016.–2020.gadam;
- Līvānu novada sporta un aktīvās atpūtas attīstības stratēģija 2018.–2022.gadam;
- SIA „Līvānu slimnīca” vidēja termiņa darbības attīstības stratēģija 2015.–2021.gadam;
- SIA „Līvānu siltums” vidēja termiņa darbības attīstības stratēģija 2015.–2021.gadam;
- SIA „Līvānu dzīvokļu un komunālā saimniecība” vidēja termiņa darbības attīstības stratēģija 2015.–2021.gadam.

2. LĪVĀNU NOVADA ATTĪSTĪBAS VIDĒJA TERMIŅA PLĀNOŠANAS INFORMATĪVAIS IETVARIS

2.1. VISPĀRĒJIE INFORMATĪVIE PAMATI

Līvānu novada vidēja termiņa stratēģijas elementi un tālāka to detalizācija rīcību plānā (7 gadi) un investīciju plānā (3 gadi) ir balstīta trijos informatīvajos pīlāros:

- teritorijas un tās komponentu sistematizētā aprakstā, kurā izmantota uzziņu avotos pieejamā informācija, kā arī Līvānu novada domes struktūrvienību, iestāžu un citu institūciju sniegtās ziņas. Informācija ir apkopota Līvānu novada Pašreizējās situācijas raksturojuma daļā;
- sektorālajās un teritoriālajās darba grupās, veidojot vīzijas un mērķu formulējumus, izstrādājot spēku-vājumu-iespēju-draudu (SVID) matricas un izsakot konkrētas vajadzības nozares vai teritorijas attīstīšanai (kopsavilkums atrodams 2.2. apakšnodaļā);
- iedzīvotāju aptaujā par infrastruktūru, vides un pakalpojumu pieejamību iedzīvotājiem un to kvalitātes vērtējumu, kā arī viedokļus par novada attīstības iespējām;
- novada uzņēmēju, kaimiņu pašvaldību un valsts iestāžu speciālistu aptauja.

Aptauju rezultāti un to izvērtējumi atrodami pie novada teritorijas apraksta, bet kopsavilkumi - 2.3. apakšnodaļā.

2.2. LĪVĀNU NOVADA KOPĒJĀ SVID ANALĪZE

SVID matricas pamatā ir sektorālajās un teritoriālajās darba grupās izveidotie formulējumi, papildināti ar konstatējumiem, kas izriet no aptaujām un teritorijas situācijas apraksta, kas ir apvienoti un rediģēti atbilstoši novada attīstības plānošanas līmenim.

1. TABULA.

Līvānu novada kopējā SVID matrica

Spēki	Vājumi
<ul style="list-style-type: none"> — Izdevīgs novada ģeogrāfiskais stāvoklis. — Ūdeņu bagātība: Daugava, Dubna, mazās upes, ezeri. — Dažādu dabas resursu pieejamība: lauksaimniecības zemes, kūdra, ūdeņi, būvmateriālu izejvielas. — Pazīstams novada zīmols – Līvānu stikls. — Saskaņā ar valsts plānošanas nostādņem – reģionālais attīstības centrs. — Samērā izlīdzināts pagastu attīstības līmenis – uzņēmējdarbība, lauksaimniecība, publiskā infrastruktūra. — Pagastos labi darbojas vietējās pārvaldes iestādes. — Pozitīvi uzņēmējdarbības veidošanas piemēri. 	<ul style="list-style-type: none"> — Vietējās nozīmes un pašvaldības ceļu sliktais stāvoklis, kas savā starpā saista pagastu apdzīvotās vietas un nodrošina piekļuvi ražošanas un sociālās infrastruktūras objektiem. — Iedzīvotāju izceļošana, zema dzimstība, novecošanās. — Nozīmīgi kultūras objekti atrodas privātīpašumā un vienlaikus netiek pienācīgi izmantoti un apsaimniekoti. — Lauksaimniecības zemju kvalitātes pasliktināšanās meliorācijas sistēmu neapmierinošā stāvokļa dēļ. — Nepastāv atsevišķs, uz tūristiem orientēts informācijas resurss, kurā būtu vienota un izsmeļoša informācija par tūrisma

<ul style="list-style-type: none"> - Relatīvi lieli, tai skaitā, augsto tehnoloģiju uzņēmumi. - Attīstīta transporta infrastruktūra. - Pieejamas un kvalitatīvas izglītības iespējas visām vecuma grupām. - Ārpuskolas aktivitāšu bagātība. - Liels un kvalitatīvs dažādu kultūras un sporta pasākumu piedāvājums. - Labi attīstīta kultūras un sporta infrastruktūra. - Aktīvi, radoši un uz sadarbību tendēti cilvēki visās galvenajās sabiedrības interešu grupās. - Kompetenti speciālisti pārvaldībā, nozaru un uzņēmumu vadībā: augsts cilvēkresursu potenciāls. - Daudzveidīgs kultūras mantojums ar potenciālu starptautiski atpazīstamu zīmola elementu (stikls). - Daudzveidīga un aktīva NVO darbība. 	<ul style="list-style-type: none"> - infrastruktūru (naktsmītnes, ēdināšana, objekti) un novadu vispār. - Darbavietu trūkums, vienlaikus arī trūkstot kvalificētiem darbiniekiem. - Dzīvojamā fonda un cita atbalsta trūkums jaunajām ģimenēm un potenciāliem iedzīvotājiem. - Nepietiekama sasaiste starp izglītības iestādēm un uzņēmējdarbības vidi. - Izglītības iestāžu pedagoģiskā personāla novecošanās. Atsevišķu profilu pedagogu trūkums. - Daļai cilvēku ir vienaldzīga attieksme pret dabu, apkārtni, novada attīstības procesiem. - Nekoordinēts NVO darbs.
Iespējas	Draudi
<ul style="list-style-type: none"> - Pārdomāta un ekonomiska vietējo ceļu tīkla uzlabošana. - Novada zīmola – Līvānu stikla – attīstīšana. - Izglītības sistēmas tālāka attīstīšana, profilējošās izglītības veidošana. - Tranzīta plūsmas apgūšana novada ekonomikas stimulēšanai. - Teritorijas mārketinga daudzpusīga izmantošana viesu un investīciju piesaistei. - Nišas produktu ražošana. - Produkcijas eksporta iespējas. - Dabas un teritorijas resursu izmantošana tūrisma un kultūrtelpas attīstīšanai. - Ārējā finansējuma piesaistes iespējas: <ul style="list-style-type: none"> - ielu un autoceļu sakārtošanai; - meliorācijas sistēmu sakopšanai un atjaunošanai; - energoefektivitātes pasākumiem; - sociālā sektora attīstībai; - komunālo pakalpojumu attīstīšanai u.c. - Attālinātais darbs kā demogrāfiskā sastāva uzlabošanas un novada vietējās ekonomikas attīstīšanas instruments. - Jauniešu motivēšana neatstāt novadu vai atgriezties tajā. - Pašvaldības dzīvojamā fonda racionāla un efektīva izmantošana jauno ģimeņu un jauno speciālistu vajadzībām, kā arī sadarbība ar privātsektoru. 	<ul style="list-style-type: none"> - Lielo pilsētu un ārvalstu konkurence turpinās Līvāniem atņemt darbaspējas vecuma iedzīvotājus, īpaši jauniešus. - Valsts nekonsekvence reģionālās un demogrāfiskās politikas īstenošanā. - Neskaidra valsts reģionālā vīzija un neprognozējamas attiecīgās likumdošanas izmaiņas, kas neņem vērā vietējās attīstības vajadzības. - Nepārdomāti valsts politiskie lēmumi bez ekonomiska pamatojuma. - Nodokļu sloga lielais apmērs un tā izmaiņu neprognozējamība, pastāvot vispārējai nodokļu sloga un nepārskatāmības pieaugšanas tendencei. - Kontrolējošo institūciju „sodu attieksme” pret uzņēmējiem. - Vairāku nozīmīgu ES fondu nepieejamība pēc 2020.gada. - Mazo lauksaimnieku, ražošanas un tirdzniecības uzņēmumu izspiešana no tirgus. - Pieaugoša birokrātija dažādās jomās, kas būtiski samazina laiku produktīvam darbam. - Skolu slēgšana novadā. - Cilvēku izdegšana, vilšanās valstī. - Satiksmes pasliktināšanās starp novada centru un pagastiem.

<ul style="list-style-type: none"> - Sadarbība ar uzņēmējiem speciālistu piesaistē un sagatavošanā. - Atbalsts uzņēmējdarbībai, kas sakņojas uzņēmēju dzīvesveidā (amatniecība u.c.) kā pilsētā, tā pagastos. - Sporta un kultūras infrastruktūras izmantošana plaša mēroga regulāru sacensību/pasākumu attīstīšanai. - Vietējās rīcību iniciatīvu grupas un LEADER izmantošanas efektīvizēšana. - Novada zīmola atpazīstamību veicinoša produkta izstrāde. - Kultūras iestāžu tīkla „optimizācija”. 	
--	--

SVID analīze, kas izriet no šīs matricas, metodiski balstās kvadrantu pāru aplūkošanā. Spēki un iespējas kopā norāda uz novada attīstības **unikālajiem punktiem**, t.i., ar ko novads potenciāli ir spēcīgāks par iespējamiem konkurentiem, kāda ir tā unikalitāte un no tās izrietošās priekšrocības pārējo attīstības teritoriju vidū. Tas ļauj identificēt rīcību virzienus, kuri būs ar maksimālo attīstības efektivitāti.

Kā šādu unikālo punktu Līvānu novadam var minēt izglītības sistēmas sasaisti ar teritorijas ekonomikas attīstību dažādos aspektos: kvalificēta darbaspēka sagatavošanā uz vietas novadā, speciālistu piesaiste no citurienes ar labas izglītības un citu pakalpojumu nodrošināšanu viņu ģimenēm. Līvānu novada ģeogrāfiskais stāvoklis un teritorijas daudzveidība var kļūt par nozīmīgu faktoru Latvijā pagaidām vāji attīstītā attālinātā darba ienākšanā, piesaistot teritorijai izglītotus un materiāli labi situētus cilvēkus, kas savukārt būs arī katalizators mazā vietējā biznesa attīstīšanai. Teritorijas daudzveidība kopā ar ģeogrāfisko novietojumu un kultūras/kultūrvēstures objektu un aktivitāšu esamību ir mazā biznesa katalizators, bet savukārt attīstītie augsto tehnoloģiju uzņēmumi ir vilinājums dažādu profilu speciālistiem.

Vājumi un draudi kopā identificē **prioritāri mazināmos/novēršamos** draudus īpaši kritisku problēmu neatliekamai risināšanai. Tomēr jāatceras, ka draudi ir ārējs faktors, un to ietekmi lielākoties iespējams mazināt pielāgojoties situācijai, ciktāl tas vispār ir iespējams.

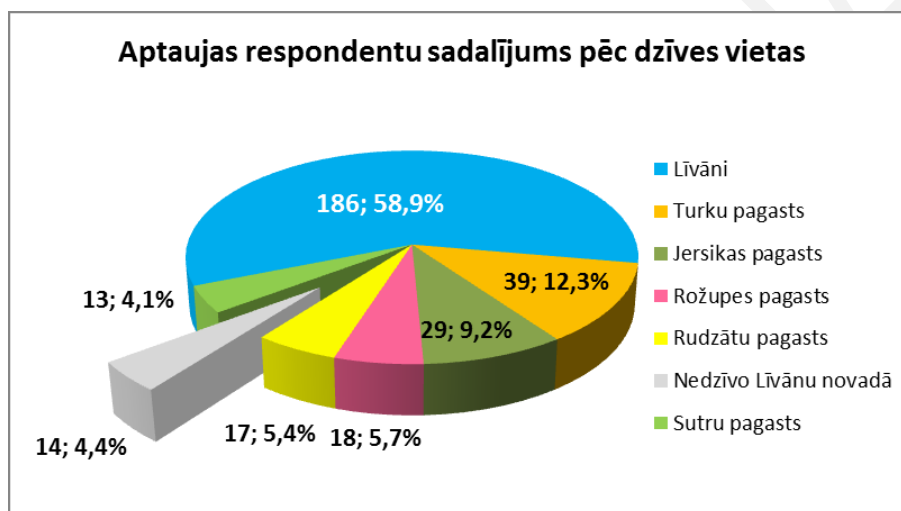
Būtiskākais prioritārais drauds Līvānu novadā, tāpat kā daudzviet citur Latvijā, ir demogrāfiskās situācijas pasliktināšanās, kas draud ar attīstībai vēl nelabvēlīgāku iedzīvotāju vecumstruktūru, nekā tā ir līdz šim. Iepriekšējā attīstības plānošanas dokumenta, kā darbības periods noslēdzas līdz ar 2019.gada iestāšanos, pašreizējie rezultāti liecina, ka, kaut gan iedzīvotāju skaits turpina samazināties, vecumstruktūra vismaz vairs tālāk nepasliktinās. Ņemot vērā situācijas nopietnību, tās tālākas uzlabošanas aktivitātēm (izmantojot novada unikālo punktu dotās iespējas!) joprojām ir pirmšķirīga nozīme. Cits prioritārais drauds ir novada mazo ceļu stāvokļa pasliktināšanās un sabiedriskā transporta kustības samazināšanās, kas daļēji izriet arī no ceļu stāvokļa. Tāpēc ceļu uzturēšanas prioritāte ir līdzvērtīgi nozīmīga demogrāfijas uzlabošanai un daļēji pat ar to saistīta, jo labas satiksmes apstākļos cilvēki būs mazāk ieinteresēti atstāt lauku teritorijas.

Novada attīstības plāna ietvaros nav iespējams veidot efektīvu pretstāvēšanu draudiem, ko rada nepārdomāta valsts politika, īpaši nodokļu jomā.

2.3. Iedzīvotāju aptaujas galvenie rezultāti

Nozīmīgs informācijas avots bija iedzīvotāju aptauja. Aptaujai tika sagatavota anketa, kurā, ieskaitot respondenta sociālā profila noskaidrošanu, bija vairāki bloki: pakalpojumi un apmierinātība ar tiem, darbs un attieksme pret novadu, pārvaldība, komunālie pakalpojumi un vide, cita infrastruktūra. Anketa tika sagatavota gan elektroniski (*visidati.lv*), gan izplatīta papīra formā. Stratēģiskajā daļā aplūkojam tikai vispārinātus būtiskākos secinājumus, bet detalizētāk tie ir pieejami Attīstības programmas pašreizējās situācijas raksturojuma daļā, kur rezultāti sadalīti pa apraksta daļas tēmām.

Aptaujā piedalījās 316 respondenti, kas pārstāvēja Līvānus un visus novada pagastus (1.attēls), neliela daļa no respondentiem nedzīvo novadā, bet ir pietiekami cieši saistīti ar novadu, lai izteiktu savu viedokli.

1.att. Aptaujas respondentu sadalījums pēc dzīves vietas

Lielākā daļa respondentu ir vecumā no 26 līdz 60 gadiem, par 20 gadiem jaunāku respondentu ir ļoti maz, un tie neveidoja statistiski nozīmīgu grupu. Gandrīz trešdaļa respondentu ir darbinieki publiskajā sektorā, kas visumā saskan ar šī sektora nozīmi novada nodarbinātībā. Privātajā sektorā strādā mazāk nekā ceturtdaļa respondentu. Lielākā daļa strādā Līvānos (46%; 147) vai citur novadā (18,5%; 62), ārpus novada (19,9%; 63), ieskaitot Rīgu. Pēc izglītības līmeņa respondentu vidū dominē augstākā izglītība.

Vispārējās izglītības pieejamību respondenti vērtē kā labu (vidēji ap 80% respondentu), vienīgi pirmsskolas izglītībai tā ir nedaudz zemāka – 72,8% (150 no 206 viedokli izteikušajiem). Tas ir saistāms ar rindu uzņemšanā pirmsskolas iestādē Līvānos.

Ja primārās veselības aprūpes pieejamība tika vērtēta labi (68% pozitīvo atbilžu; 189 no 279 viedokli izteikušajiem), tad viedoklis par stomatoloģijas pakalpojumu pieejamību ir ievērojami sliktāks (25% jeb 65 no 255 viedokli izteikušajiem). Atbildes uz atvērtajiem jautājumiem rada iespaidu, ka tas attiecas arī uz citu speciālistu pieejamību.

Ļoti labi tiek vērtēta pieeja kultūras un sporta infrastruktūrai. Pašreizējā sporta infrastruktūra pieejama pārsvarā skolās un sporta klubu dalībniekiem. Šajā kontekstā ļoti svarīga ir pilsētas stadiona attīstīšana Ubaglīcī.

Komerčiālo pakalpojumu (veikali, pasts, banka,) **pieejamība** tiek vērtēta viduvēji, ar pakalpojumu **kvalitāti** cilvēki ir apmierināti, jo 70 – 80% atbilžu ir pozitīvas. Komerccsektorā respondenti bija skeptiski par sabiedrisko ēdināšanu. Šī joma ir cieši saistīta ar tūrisma jomu un tika kritizēta par vienveidību, nepievilcīgām telpām, sliktu servisu.

No pārvaldības sniegtajiem **pakalpojumiem** vairāk iebildumu, salīdzinot ar citiem, ir būvvaldes pakalpojumiem (91 pozitīvs viedoklis jeb 55% no 166, kas snieguši viedokli) un namu apsaimniekošanai (73 pozitīvie viedokļi jeb 37% no 198, kas snieguši viedokli). Izglītības, kultūras un sporta pakalpojumu **kvalitāte** kopumā tiek vērtēta samērā augstu.

Respondentu **attieksme pret novadu** ir pārsvarā patriotiska, tomēr trešdaļa respondentu nejūtas novadam piederīgi. 106 jeb 33% no 316 respondentiem, pasliktinoties situācijai, varētu novadu pamest, bet 25 no viņiem jeb 9% kopumā to jau ir izlēmuši darīt. Minētā aina ir cieši saistīta ar darba iespējām un darba samaksu novadā. Šos faktoros kā motivāciju iespējamai (vai jau izlemtai) novada atstāšanai ir minējuši 109 respondenti. Citu faktoru vidū nozīmīgs ir vispārējais stāvoklis valstī un neapmierinošā veselības aprūpe. Attiecīgi, arī motivācijas mainīšanas apstākļi ir tie paši – darba algas palielināšanās, darba iespēju un pakalpojumu uzlabošanās. Darba iespējas novadā kā sliktas vai pat nekādas novērtē 52% respondentu jeb 163 no viņiem.

Attiecībā uz **domes darbu**, pārvaldību novadā, tas tiek vērtēts visai augstu: gandrīz ¾ respondentu viedoklis ir pozitīvs. Plānošanas darbu 142 (46%) respondenti vērtē pozitīvi.

Pārvaldības **informācijas kanālu** vidū pārlicinoši dominē drukātais laikraksts un novada mājaslapa. Tālāk seko sociālo tīklu profili un citi iedzīvotāji tiešās komunikācijas ceļā. To jautājumu vidū, par kuriem respondenti vēlētos saņemt vairāk informācijas, vadībā ir veselības aprūpe – kas sasaucas ar tās kvalitātes un daļēji arī pieejamības vājo novērtējumu. Vajadzība pēc citu jautājumu atspoguļošanas ir samērā vienmērīga, izņemot sporta notikumus, par ko informācija, acīmredzot, jau tagad ir pietiekami laba.

Attiecībā uz plānoto vienoto klientu apkalpošanas centru – „vienas pieturas aģentūru” – lielākā daļa respondentu pozitīvi novērtē tā nepieciešamību. Kritiskajos vērtējumos dominē viedoklis, ka šī pieeja liegs iespēju konsultēties ar speciālistiem, kur tas nepieciešams, vai arī radīs rindas uz pārvaldības pakalpojumu.

Jautāti par nepieciešamību uzlabot **infrastruktūru**, galvenā vērība ir tikusi pievērsta labiekārtojuma attīstīšanai, dabas un atpūtas vides sakopšanai. Attiecībā uz attīstāmiem **virzieniem** novadā, pārlicinošs līderis ir infrastruktūra kopumā, jo īpaši ceļi – gan lauku ceļi, gan satiksmes drošība, ir minēti arī konkrēti šīs infrastruktūras objekti. Uzņēmējdarbības attīstīšana un tās atbalsts ir otrajā vietā. No specifiskiem jautājumiem izvirzīta atalgojuma problēma, kas daļēji saistāma ar darbaspēka kvalifikāciju. Izglītības attīstīšana atrodas trešajā vietā.

Par konkrētiem infrastruktūras objektiem, kuru izbūve būtu nepieciešama līdz 2025.gadam, viennozīmīgi līderis ir Līvānu estrāde (75 atbildes), kuras ierīkošana plānota Līvānos pussalā starp Daugavu un Dubnu. Pussalu nākotnē paredzēts attīstīt kā kultūras un atpūtas telpu. Ir arī noteikta vajadzība pēc atpūtas vietām pie ūdeņiem, bērnu rotaļlaukumiem, sporta būvēm (pilsētas stadions).

Attiecībā uz problēmām Līvānu pilsētā visvairāk ir minētas ar darbu saistītās problēmas: bezdarbs, pienācīga atalgojuma trūkums, par ko viedoklis izteikts 143 reizes. Nākamā problēma – atpūtas un izklaides iespējas un kvalitāte – minēta ievērojami mazāk – tikai 40 reizes. Tai cieši seko komunālās saimniecības pārvaldība un graustu problēma pilsētā. Arī pagastos iedzīvotāji galvenokārt uzsver ceļu problēmu, tam seko darbs un sliktā demogrāfija – iedzīvotāju aizbraukšana, novecošanās.

Aptaujas nobeigumā iedzīvotāji izteica novada attīstības vīzijas priekšlikumus:

„Līvāni – pilsēta ar lielu pievienoto vērtību.”

„Līvānu novads ilgtspējīgai dzīvošanai piemērota vieta ar attīstītu rūpniecisko un lauksaimniecisko ražošanu, ar kvalitatīvu sociālo, veselības, sporta, kultūras pakalpojumu pieejamību.”

„2025.gadā Līvānu novadā ir pietiekami daudz uzņēmumu, kuros ir darba vietas ar konkurējošām algām, un ir iespēja izmantot daudz un dažādus brīvā laika pavadīšanas pasākumus, bērniem ir iespēja mācīties skolās, kur par skolotājiem strādā zinoši un bērnu attīstībā ieinteresēti pedagogi.”

2.4. CITU INTEREŠU GRUPU APTAUJU REZULTĀTI

2.4.1. Kaimiņu pašvaldības

Kopā no Daugavpils, Jēkabpils, Krustpils, Preiļu, Riebiņu, Varakļānu un Vārkavas novadiem tika saņemta 21 anketa.

Līvānu pilsēta respondentiem vispirms asociējas ar sakārtotu infrastruktūru un vidi (trešdaļai respondentu), otrajā vietā (5 respondenti) ir Līvānu stikls, kas apliecina stikla kā reāla, attīstāma zīmola esamību. Vēl pieci min novada ģeogrāfisko stāvokli, uzsverot arī Līvānus kā vārtus uz Latgali. Asociācijas ar novadu kopumā ir atšķirīgas: šeit pirmā asociācija ar lielu pārsvaru ir pārtikas ražošana, īpaši izceļot saldējumu un Jersikas čipsus. Ģeogrāfiskais stāvoklis ir otrajā vietā, bet nozīmīgi ticis minēts tūrisms un novada ekonomiskā izaugsme, uzsverot kravu pārvadājumu un kūdras ieguves iespējas.

Novada SVID **būtiskākie** faktori (neņemot vērā tos, kas minēti mazāk, kā 3 reizes), pēc kaimiņu domām, ir sekojoši:

2.TABULA.

Spēki	Vājumi
<ul style="list-style-type: none"> – Atrašanās vieta (13) – Potenciāls: resursi, cilvēki (12) – Cilvēku pieredze, zināšanas (5) – Laba pārvaldības komanda ar potenciālu (3) – Veiksmīga uzņēmējdarbība, labi piemēri (3) – Transporta mezgls (3) 	<ul style="list-style-type: none"> – Ierobežotas finansiālās iespējas (7) – Dažādi iespēju ierobežojumi, nenosaukti (7) – Nesakārtoti pārvaldības procesi un sistēmas (6) – Ierobežota konkurētspēja (3)
Iespējas	Draudi
<ul style="list-style-type: none"> – Tirdzniecība, eksporta iespējas (9) – Tirdzniecības mērķis – noteikta niša (3) – Jauninājumi un unikālitate (3) 	<ul style="list-style-type: none"> – Likumdošanas nestabilitātes ietekme (7) – Nenoturīgs finansiāls atbalsts (7) – Valsts politikas ietekme (6)

	– Tirgus pieprasījuma krišanās (6) – Iedzīvotāju aizceļošana un novecošanās (3)
--	--

Novada unikālais punkts ir ģeogrāfiskā stāvokļa un cilvēkresursu izmantošana ekonomikas attīstībā. Šī unikālā punkta izmantošana būtu efektīvs līdzeklis, kā novērst prioritāri novēršamo vājumu – ierobežota finansējuma ietekmi. Vislielākie draudi tiek saskatīti valsts politikas nestabilitātē, neprognozējamībā – faktiski tie ir minēti 20 atbildēs, vidēji gandrīz katrs respondents ir nosaucis šo faktoru. Demogrāfiskie un kopējās ekonomikas radītie draudi minēti ievērojami retāk.

Respondentu novadu iedzīvotāji visvairāk Līvānu novadā izmanto izglītības iestāžu un sociālās aprūpes centra pakalpojumus. Savukārt, Līvānu novada iedzīvotāji pie kaimiņiem interesējas par kravu transporta pakalpojumiem, mazāk – par lauksaimniecības pakalpojumiem. Citi pakalpojumi tiek atzīmēti maz, bet trešdaļa respondentu atzīmējusi, ka nezina par to.

Kaimiņi vēlas piesaistīt Līvānu novada iedzīvotājus, visvairāk attīstot uzņēmējdarbības vidi – tādējādi šai jomā pozicionējot sevi kā tiešu Līvānu novada konkurentu. Tomēr lielai daļai respondentu nav atbildes uz šo jautājumu, vai arī – viņi nav vēlējušies izteikties par to.

Kopš 2012.gada izteikti pozitīvi vērtē Līvānu novada attīstību – pilsētvidi, infrastruktūru, kultūras un sporta iespējas, dabas vidi un ārtelpas aktivitātes. Neitrāli ir tikušas vērtētas darba, izglītības un veselības aprūpes iespējas, ir tikai atsevišķi negatīvi vērtējumi, tie atrodami pie darba un izglītības iespējām (informācijas trūkums), arī dabas vides un ārtelpas aktivitātēm (maz labiekārtotu objektu).

Pēc respondentu domām, 2019.–2025.gadā Līvānu novada ekonomisko profilu varētu veidot lauksaimniecība (19 atbildes) un derīgo izrakteņu ieguve un apstrāde (12 atbildes), bet novada zīmols – stikls – ir palicis 3.vietā. Nozīmīgs atbilžu skaits liecina, ka novadam vajadzētu izmantot ģeogrāfiskā stāvokļa priekšrocības kā loģistikas centru. Attiecībā uz cita veida ekonomiskajiem profiliem, ieskaitot tūrismu, kaimiņi ir ievērojami skeptiskāki.

Līvānu novada unikālais piedāvājums kaimiņiem faktiski ir palicis neizvērtēts, tikai 2 gadījumos ir minēti Latvijas simtgades pasākumi, kas nav uztverams kā ilgtermiņa aktivitāte.

Pretēji viedoklim par ekonomisko profilu, kaimiņi ar Līvānu novadu vislabākās sadarbības iespējas redz lauku un aktīvajā tūrismā, nedaudz atpaliekot transporta un loģistikas, kā arī lauksaimniecības pakalpojumiem. Citas jomas minētas tikai vienā – divos gadījumos.

2.4.2. Valsts iestāžu speciālisti

Uz aptauju atsaucās un savu viedokli par attīstības plānošanu Līvānu novadā izteica 20 dažādu valsts iestāžu speciālisti (viena anketa nebija apstrādei derīga).

Visvairāk minētā pirmā asociācija ar Līvānu novadu ir rūpniecība, no 6 atbildēm 4 gadījumos nosaucot arī konkrētas nozares. Tālāk seko stikls (5 respondenti), kas vēlreiz apliecina stikla kā Līvānu novada zīmola sekmīgu un potenciāla bagātu funkciju. Līvānus kā biznesam pievilcīgu vai sakārtotu pilsētu ir minējuši 4 respondenti. Jāatzīmē, ka visos šajos gadījumos ir notikusi koncentrēšanās uz pilsētu, un tikai vienā gadījumā ir minēts novads kā vispār pievilcīga vieta.

Gandrīz visi respondenti novada attīstību vērtē pozitīvi, motivējot to ar faktu, ka attīstība patiešām notiek, ir dažādi uzlabojumi, īstenojas projekti. Negatīvu vērtējumu nav nemaz. Attīstījušos jomu atšķirības pilsētā un pagastos nav lielas – pārsvarā minēta uzņēmējdarbība, izglītība un teritorijas sakārtošana. Taču attīstības fakts pagastos atzīmēts daudz retāk, nekā Līvānos, kas norāda uz attīstības koncentrēšanos tieši pilsētā.

Dzīves kvalitātes novērtējumā kā pirmā prioritāte visvairāk (6 reizes) ir minēta iedzīvotāju materiālā labklājība. Tālāk seko infrastruktūras kvalitāte, kā arī nodarbinātība un tās iespējas (4 reizes). Nodarbinātības faktors ir vadošais arī otrajā prioritātē (5 reizes). Savukārt, trešajā prioritātē neapstrīdams līderis ir mājokļa un apkārtējās vides jautājums, kas pirmajās prioritātēs nemaz nav iekļūvis. Tas liecina par diezgan lielu viendabīgumu respondentu viedokļos.

Attiecībā uz uzņēmējdarbības vajadzībām, kā aktuālākais attīstības apgrūtinājums tiek minēts ēku, telpu un teritoriju piedāvājuma trūkums (24 atbildes) un tāpat (arī 24 atbildes) norādīts uz autoceļu trūkumu/kvalitātes problēmām un komunikāciju (energoapgāde, IT) nepieejamību. Citi faktori gandrīz nav minēti. Pašvaldībai pieejamo uzņēmējdarbības atbalsta instrumentu vidū visvairāk tiek norādīts uz nepieciešamību attīstīt blakus apstākļus, kas piesaistītu uzņēmumiem speciālistus un uzlabotu iedzīvotāju pirktspēju: vispārējā dzīvesvides uzlabošana. Mazāka daļa viedokļu pirmo prioritāti ir atdevuši tādiem instrumentiem, kā industriālās teritorijas attīstīšana un mārketinga, uzņēmējdarbībai nepieciešamo iemaņu attīstīšana. Attiecībā uz efektu, ko varētu nest uz biznesa inkubatora pakalpojumu un mājražotāju produkcijas noieta stimulēšanu, respondenti ir skeptiskāki. Jautājot par konkrētiem atbalsta veidiem, visvairāk tiek minēti divi finansiālie faktori: telpu īres atvieglojumi (15 atbildes) un NĪN atlaides (13 atbildes). Mazāk ieteikts tiek mentorings (8 atbildes) un biznesa inkubatora pakalpojumi (7 atbildes), pēdējais ir zināmā pretrunā ar instrumentu prioritāšu novērtējumu. Ieteikumi attiecībā uz industriālās zonas attīstību lielākoties ir vispārīgi, nekonkrēti. Tikai divos gadījumos ir pieminēta tās mārketinga nepieciešamība, bet vienā – uzsvērta un pamatota nepieciešamība pēc uzņēmējdarbības, kas orientēta uz noteiktām sociālām grupām: „*Nepieciešami uzņēmumi, kas radītu darba vietas gados veciem cilvēkiem, cilvēkiem ar invaliditāti, jaunajām māmiņām – pusslodzes, nepilnu darba laiku. Piemēram, vieglās rūpniecības ražošanas uzņēmumi – šūšana, tekstils, amatniecība. Jauniešiem – uzņēmumi IT, mārketinga jomā.*”

Jautājumā par sadarbību ar kaimiņu novadiem neviens respondents nemin kādas konkrētas sadarbības formas vai līnijas, bet vairums (15) uzsver, ka sadarbība ir nepieciešama ar visiem kaimiņiem. Tikai atsevišķi respondenti ir pieminējuši Daugavpils, Jēkabpils, Preiļu novadus.

Kā pamata ekonomisko profilu 16 respondenti ir minējušo optiskās šķiedras ražošanu. Uzņēmumus raksturo dārga eksporta produkcija ar augstu pievienoto vērtību un augstas kvalifikācijas speciālisti. Ekonomisko profilu novadā var veidot arī citi nosauktie uzņēmējdarbības veidi: loģistikas centrs (izmantojot daudzkārt uzsvērto izdevīgo ģeogrāfisko stāvokli; 11 atbildes), derīgo izrakteņu joma (9 atbildes), arī tūrisms (9 atbildes), būvniecība (7 atbildes), arī IT un ceļu būve (6 atbildes). Citas potenciālās nozares minētas retāk. Lielražošana ir pārāk resursietilpīga, tāpēc jākoncentrējas uz nišas produktiem – ekskluzīvu produkciju, kas tiek izgatavota mazās mākslinieku darbnīcās un ir galvenokārt tieši ar zīmola vērtību.

Novadam ieteikto projektu jomā vairāk ir norādīts uz kādiem attīstāmiem rīcības virzieniem, izteiktu līderu nav. Tomēr ir jāpiemin privātās-publikās partnerības attīstīšana un ceļu infrastruktūras projektu attīstīšana, īpaši uzsverot tiltu pār Daugavu.

2.4.3. Novada uzņēmēji

Novada uzņēmēju vidū response bija ļoti neliela, jo atsaucās tikai 7 uzņēmēji. Vienlaikus jāievēro, ka viedokli par Līvānu novada attīstītu un darbību šajā kontekstā jau tika izteikti arī uzņēmēju darba grupā.

Uzņēmēji pārstāvēja ļoti atšķirīgas nozares, bet visvairāk pārstāvētā forma bija SIA un tikai viens IK. Lielākā daļa no viņiem bija pieredzējuši uzņēmēji – darbojas 10 gadus un ilgāk. Savukārt, teritoriāli bija pārstāvēti tikai Līvāni (4) un Rožupes pagasts (3). Uzņēmējdarbības motivācija bija ļoti dažāda bet pārsvarā to varēja reducēt uz vēlēšanos darboties un nopelnīt, bet vienā gadījumā tā bija pašvaldības funkcijas veikšana. Visi pārstāvētie uzņēmumi ir mazi, nepārsniedzot vairumā gadījumu 20 darbinieku sliekšni (2 uzņēmumiem – 50).

Attiecībā uz uzņēmējdarbības iespējām novadā, tās tiek vērtētas samērā skeptiski – kā vidējas – un tikai vienā gadījumā – kā labas. Ļoti labu vērtējumu nav, tomēr arī izteikti kritiski vērtējumi izpaliek. Šis vērtējums sasaucas ar uzņēmēju nākotnes nodomiem – lielākā daļa vēlas savu uzņēmumu vienkārši noturēt, un tikai divi domā par paplašināšanos, bet viens par pārprofilēšanos, diversificējot ražošanu plašākā produktu klāstā.

Piedāvāto problēmu klāsta vidū nav izteikti dominējošu – tāpat kā nav arī izteikti maznozīmīgu. Nozīmīgāko vidū tiek minēts vietējo piegādātāju trūkums, novada līmeņa lēmumu un saistošo noteikumu prasības (2,3), pašvaldības vienaldzība uzņēmējdarbības veicināšanā (2,3) un pašvaldības iepirkumu konkursu politika (2,3). Šajā sakarā jāatzīmē, ka domes rīcību ierobežo normatīvajos aktos noteiktie valsts politikas uzstādījumi, kā rezultātā virknē situāciju uzņēmējiem domes rīcība var likties kā nepietiekama vai nepareiza.

Mazāk par 3 ballēm ieguvusi arī augsta konkurence novadā un satiksmes ceļu kvalitāte. Infrastruktūras pieejamība tiek vērtēta labi, taču jāievēro, ka atbildes snieguši lielākoties Līvānu novada uzņēmēji. Problēmatbildes (ceļu infrastruktūra, energoapgāde) ir bijušas tieši tiem uzņēmējiem, kuri darbojas ārpus pilsētas.

Viedokļos par novada kopējo ekonomisko profilu nav izteikta līdera. Biežāk par citām jomām ir tikusi minēta lauksaimniecība, kokapstrāde, metālapstrāde un pārtikas ražošana. Attiecībā uz tūrismu, novada uzņēmēji ir skeptiski – tikai viens no viņiem atzīst tūrismu kā attīstības perspektīvu, kas var būt kā novada ekonomiskā profila būtiska sastāvdaļa.

3. LĪVĀNU NOVADA VIDĒJA TERMIŅA ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA

3.1. ATTĪSTĪBAS VADLĪNIJAS NOVADA ILGTERMIŅA PLĀNOŠANAS ELEMENTOS

Ilgtermiņa vīzija

Līvānu novads – uzņēmējdarbība, modernās tehnoloģijas un pievilcīga vide ģimenes labsajūtai

Vīzijas izvērsums

Līvānu novads 2025 ir viesmīlīgs, elastīgs, izdevīgā ģeogrāfiskās atrašanās vietā un starp 25 lielākajiem novadiem Latvijā pēc iedzīvotāju skaita, dzimstības rādītājiem, ražošanas apjomiem un iedzīvotāju ienākumiem. Līvānu pilsēta ir reģionālās nozīmes attīstības centrs, kurā koncentrējas izaugsmes resursi, sociālās un ekonomiskās aktivitātes un pakalpojumi. Pagastu teritorijas nodrošina pievilcīgu dzīves vidi, mierīgu atpūtu un rekreāciju. Pateicoties labiem transporta savienojumiem, pilsēta un pagastu teritorijas ir viegli pieejamas. Tas veicina uzņēmējdarbības attīstību.

Uzņēmējdarbības vide, moderno tehnoloģiju pielietošanas prasmes un iespējas ļauj novadā sekmīgi attīstīties rūpniecībai, komercpakalpojumiem, mājražošanai, tradicionālai un bioloģiskai lauksaimniecībai. Uzņēmumi rada konkurētspējīgus produktus un pakalpojumus ar augstu pievienoto vērtību. Biznesa inkubācijas un sociālās uzņēmējdarbības atbalsta pasākumu rezultātā bezdarba līmenis novadā ir zem vidējā Latgales rādītāja.

Tīra daba, kvalitatīvas izglītības, sociālās aprūpes, aktīvās atpūtas un brīvā laika pavadīšanas iespēju klāsts ir iemesls, kāpēc arvien vairāk ģimeņu izvēlas dzīvot Līvānu novadā. Dzimstības lejupslīde ir ierobežota, pateicoties lielajam klāstam pašvaldības un nevalstiskā sektora ģimeņu atbalsta pasākumiem.

Sakārtotās industriālās teritorijas ir darba vieta gan vietējiem, gan blakus novadu iedzīvotājiem, gan no citām pilsētām un valstīm iebraukušajiem speciālistiem. Pateicoties pārdomātai vietējai pārvaldei, novadā ir pozitīvs sociālais klimats, augsts sabiedriskās kārtības un drošības līmenis.

Līvānu novads ir Latvijas lepnums 2025!

Stratēģiskais mērķis „Prasmes”

Stratēģiskais mērķis: Līvānu novads nodrošina iespējas mūža garumā attīstīt uzņēmējdarbībai, darbam un dzīvei nepieciešamās prasmes, iemaņas, pašiniciatīvu un uzņēmību.

Ilgtermiņa prioritāte: Dzīves un darba prasmes, pašiniciatīva un uzņēmība.

Galvenie (ilgtermiņa) rīcību virzieni Līvānu novadā:

1. vispārējā pirmsskolas, pamata un vidējā izglītība, interešu izglītība, karjeras izvēles izglītība, mūžizglītība un dažādas neformālās izglītības formas pieaugušo apmācībai;
2. darbs ar jaunatni, nevalstisko sektoru, brīvprātīgais darbs un sociālās nodarbinātības programmas;

3. uzņēmējdarbības atbalsta programmas zināšanu vairošanai (finanšu, mārketinga, loģistikas, administrēšanas, u.c. zināšanas);
4. privātā, publiskā un nevalstiskā sektora sadarbības tīklu veidošana uzņēmējdarbības aktivizēšanai.

Stratēģiskais mērķis „Darbs”

Stratēģiskais mērķis: Līvānu novads nodrošina infrastruktūru videi draudzīgu uzņēmumu darbībai un darba vietu veidošanai, un veicina labklājības pieaugumu.

Ilgtermiņa prioritāte: Uzņēmējdarbība un darba vietas.

Stratēģiskais mērķis „Ģimene”

Stratēģiskais mērķis: Līvānu novadā ir izveidoti priekšnosacījumi demogrāfiskās situācijas uzlabošanai.

Ilgtermiņa prioritāte: Ģimenes labsajūta.

GALA REDAKCIJA

3.2. LĪVĀNU NOVADA VIDĒJA TERMIŅA ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA

2.att. Vidēja termiņa attīstības stratēģijas pamatelementi un to saistība ar ilgtermiņa stratēģiju

Vidēja termiņa attīstības prioritātes, rīcības virzieni, uzdevumi un pasākumi

Prioritāte 1.		
Dzīves un darba prasmes, pašiniciatīva un uzņēmība		
Mērķis 1.		
Uzņēmējdarbībai un darbam nepieciešamo dzīves prasmju, iemaņu, pašiniciatīvu un uzņēmības attīstīšanas iespējas mūža garumā		
1.1.RĪCĪBU VIRZIENS (RV) Visiem bērniem bērnībā (1,5-6 gadi) tiek attīstītas pamata dzīves prasmes un radošā domāšana	UZDEVUMS (U) 1.1.1. Attīstīt pamata dzīves prasmes un radošumu Līvānu novada pirmsskolas izglītības iestādes un izglītības iestāžu pirmsskolas grupu audzēkņiem	PASĀKUMS 1.1.1.1. Līvānu novada pirmsskolas izglītības iestādes un izglītības iestāžu pirmsskolas grupu audzēkņu pamatprasmju un radošuma attīstīšana
1.2.RĪCĪBU VIRZIENS (RV) Skolas vecumā (7-18 gadi) tiek saglabātas un attīstītas pamata dzīves prasmes, individualitāte, lokālpatriotisms, biznesa pamatzināšanas, personīgā iniciatīva, atbildība un interese par dabas zinātnēm	UZDEVUMS (U) 1.2.1. Palielināt atbalstu vispārējās izglītības iestādēm izglītojamo individuālo kompetenču attīstībai	PASĀKUMS 1.2.1.1. Līvānu novada izglītības iestāžu kapacitātes paaugstināšana izglītojamo individuālo kompetenču attīstībai
	UZDEVUMS (U) 1.2.2. Nodrošināt kompetenču izglītības aktivitātes praktisko iemaņu un radošās kapacitātes attīstībai novada izglītības iestāžu izglītojamajiem	PASĀKUMS 1.2.1.2. Karjeras izglītības atbalsta sistēmas izveide Līvānu novadā
		PASĀKUMS 1.2.2.1. Dzīves, darba prasmju un kompetenču izglītības attīstības aktivitāšu organizēšana novada izglītības iestādēs
		PASĀKUMS 1.2.2.2. Nometņu, radošo darbnīcu, pasākumu organizēšana
1.3.RĪCĪBU VIRZIENS (RV) Visa mūža garumā tiek saglabāta un attīstīta iedzīvotāju pašaktivitāte, uzņēmība, dzīves prasmes, atbildība, gatavība uzņemties ar uzņēmējdarbību saistītos riskus un vēlme strādāt	UZDEVUMS (U) 1.3.1. Nodrošināt mūžizglītības un pašīstenošanās pasākumus Līvānu novada iedzīvotāju uzņēmējdarbības, darba iemaņu, prasmju un personīgās individualitātes attīstībai	PASĀKUMS 1.2.2.3. Skolēnu vasaras darba veicināšana Līvānu novadā
		PASĀKUMS 1.3.1.1. Prasmju un iemaņu apguves pasākumu īstenošana dažādām mērķa grupām Līvānu novadā
		PASĀKUMS 1.3.1.2. Pirmā līmeņa profesionālās augstākās izglītības kvalitātes un pieejamības uzlabošana Līvānu novadā

		<p>PASĀKUMS 1.3.1.3. Sociālās uzņēmējdarbības un brīvprātīgā darba popularizēšana un attīstība Līvānu novadā</p>
		<p>PASĀKUMS 1.3.1.4. Attālinātā darba kā uzņēmējdarbības formas attīstīšanas popularizēšana Līvānu novadā</p>
		<p>PASĀKUMS 1.3.1.5. Kompetenču izglītības attīstība Līvānu novadā</p>
		<p>PASĀKUMS 1.3.1.6. Jaunatnes darbības aktivizēšana</p>
		<p>PASĀKUMS 1.3.1.7. Nevalstiskā sektora un iedzīvotāju iniciatīvas grupu darbības attīstība Līvānu novada pievilcīgas dzīves vides veidošanai un sadarbības ar Līvānu novada domi veicināšanai</p>
2.Prioritāte - Uzņēmējdarbība, darbs un ģimenes labsajūta		
Mērķis 2. Uzņēmējdarbībai, darbam un ģimenes labsajūtai pievilcīga vide		
<p>2.1.RĪCĪBU VIRZIENS (RV) Vietējiem iedzīvotājiem, esošajiem un potenciālajiem uzņēmējiem un investoriem tiek nodrošināta pievilcīga un viņu vajadzībām atbilstoša EKONOMISKĀ VIDE</p>	<p>UZDEVUMS (U) 2.1.1. Uzlabot uzņēmējdarbības nodrošinošu un atbalstošu institūciju darbības kvalitāti un pakalpojumu attīstību</p>	<p>PASĀKUMS 2.1.1.1. Līvānu uzņēmējdarbības atbalsta centra (LUAC) darbības un pakalpojuma uzlabošana</p>
		<p>PASĀKUMS 2.1.1.2. Latgales mākslas un amatniecības centra (LMAC) pakalpojumu kvalitātes un pieejamības uzlabošana un dažādošana</p>
		<p>PASĀKUMS 2.1.1.3. Līvānu novada tūrisma informācijas uzlabošana un pieejamības nodrošināšana</p>
		<p>PASĀKUMS 2.1.1.4. Aktīvā tūrisma veicināšana Līvānu novadā</p>

	<p>UZDEVUMS (U) 2.1.2. Nodrošināt Līvānu novada industriālā un kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšanu un popularizēšanu ekonomiskās vides attīstīšanai</p>	<p>PASĀKUMS 2.1.2.1. Līvānu stikla zīmola saglabāšana, popularizēšana un attīstīšana</p>	
		<p>PASĀKUMS 2.1.2.2. Līvānu novada industriālā mantojuma saglabāšana, attīstība un efektīva izmantošana, kā arī atpazīstamības veicināšana</p>	
		<p>PASĀKUMS 2.1.2.3. Līvānu novada kultūras un vēsturiskā mantojuma saglabāšana, attīstība, efektīva izmantošana, un atpazīstamības veicināšana</p>	
		<p>PASĀKUMS 2.1.2.4. Līvānu novada tēla veidošana un popularizēšana</p>	
	<p>UZDEVUMS (U) 2.1.3. Organizēt uzņēmējdarbības motivējošus pasākumus</p>	<p>PASĀKUMS 2.1.3.1. Līvānu novada „Stipendiju fonda” darbības nodrošināšana</p>	
		<p>PASĀKUMS 2.1.3.2. Sadarbības pasākumu ar uzņēmējiem ieviešana</p>	
		<p>PASĀKUMS 2.1.3.3. Uzņēmējdarbības motivēšana</p>	
		<p>PASĀKUMS 2.1.3.4. Prakšu vietu apzināšana Līvānu novadā un popularizēšana studentu un jauniešu vidū</p>	
	<p>UZDEVUMS (U) 2.1.4. Organizēt pasākumu kompleksu ekonomiski aktīvu teritoriju attīstībai</p>	<p>PASĀKUMS 2.1.4.1. Nekustamo īpašumu iegāde/pārņemšana stratēģiski svarīgu pašvaldības projektu realizācijai</p>	
		<p>PASĀKUMS 2.1.4.2. IT nodrošinājuma kvalitātes un pieejamības uzlabošana</p>	
	<p>2.2.RĪCĪBU VIRZIENS (RV) Vietējiem iedzīvotājiem, esošajiem un potenciālajiem uzņēmējiem un investoriem tiek nodrošināta</p>	<p>UZDEVUMS (U) 2.2.1. Uzlabot Līvānu novada iedzīvotāju dzīvojamā fonda kvalitāti un pieejamību</p>	<p>PASĀKUMS 2.2.1.1. Esošā dzīvojamā fonda kvalitātes un pieejamības uzlabošana</p>
			<p>PASĀKUMS 2.2.1.2. Jaunu rotaļu laukumu izveidošana un esošo uzlabošana novada pilsētā un pagastos</p>

<p>pievilcīga un viņu vajadzībām atbilstoša SOCIĀLĀ VIDE</p>		<p>PASĀKUMS 2.2.1.3. Daudzdzīvokļu māju iekšpagalmu uzlabošana novada pilsētā un pagastos</p>
	<p>UZDEVUMS (U) 2.2.2. Nodrošināt veselības aprūpes un sociālo pakalpojumu pieejamību un attīstību Līvānu novadā</p>	<p>PASĀKUMS 2.2.2.1. Veselības aprūpes pakalpojumu kvalitātes un pieejamības uzlabošana un dažādošana</p>
		<p>PASĀKUMS 2.2.2.2. Veselības veicināšanas un slimību profilakses pasākumu īstenošana Līvānu novada iedzīvotājiem</p>
		<p>PASĀKUMS 2.2.2.3. Sociālo pakalpojumu kvalitātes un pieejamības uzlabošana un dažādošana</p>
		<p>PASĀKUMS 2.2.2.4. Līvānu novada sociālās aprūpes un rehabilitācijas pakalpojumu sniedzēju līdzdalības resursu, partnerības un pašiniciatīvas stiprināšana</p>
		<p>PASĀKUMS 2.2.2.5. Ģimenes atbalsta pakalpojumu attīstība Līvānu novadā</p>
		<p>PASĀKUMS 2.2.2.6. Līvānu novada dalība Veselīgo pašvaldību tīklā</p>
		<p>PASĀKUMS 2.2.2.7. Līvānu un Jēkabpils slimnīcu stacionārās un ambulatorās infrastruktūras attīstība kvalitatīvu veselības aprūpes pakalpojumu pieejamībai</p>
	<p>UZDEVUMS (U) 2.2.3. Nodrošināt izglītības pakalpojumu kvalitāti un pieejamību Līvānu novadā</p>	<p>PASĀKUMS 2.2.3.1. Pirmsskolas izglītības iestādes un pirmsskolas grupu kvalitātes un pieejamības uzlabošana</p>
		<p>PASĀKUMS 2.2.3.2. Pamata un vidējās izglītības iestāžu kvalitātes un pieejamības uzlabošana</p>
		<p>PASĀKUMS 2.2.3.3. Līvānu 1. vidusskolas mācību vides uzlabošana</p>

		PASĀKUMS 2.2.3.4. Jēkaba Graubiņa Līvānu Mūzikas un mākslas skolas pakalpojumu kvalitātes un pieejamības uzlabošana
		PASĀKUMS 2.2.3.5. Līvānu Bērnu un jaunatnes sporta skolas pakalpojumu kvalitātes un pieejamības uzlabošana
		PASĀKUMS 2.2.3.6. Līvānu Bērnu un jauniešu centra pakalpojumu kvalitātes un pieejamības uzlabošana
		PASĀKUMS 2.2.3.7. Izglītības iestāžu tēla stiprināšana un popularizēšana
	UZDEVUMS (U) 2.2.4. Nodrošināt kultūras pakalpojumu pieejamību un dažādošanu, rekreācijas teritoriju izveidi un labiekārtošanu Līvānu novadā saturīga brīvā laika pavadīšanai	PASĀKUMS 2.2.4.1. Kultūras aktivitāšu kvalitātes un pieejamības uzlabošana
		PASĀKUMS 2.2.4.2. Rekreācijas zonas izveidošana Līvānu pilsētā pussalā starp Daugavu un Dubnu
		PASĀKUMS 2.2.4.3. Jaunu parku, skvēru un atpūtas vietu izveidošana un esošo uzlabošana novada pilsētā un pagastos
	UZDEVUMS (U) 2.2.5. Nodrošināt sporta un aktīvās atpūtas iespēju pieejamību un kvalitāti Līvānu novadā	PASĀKUMS 2.2.5.1. Sporta laukumu kvalitātes un pieejamības uzlabošana un dažādošana
		PASĀKUMS 2.2.5.2. Līvānu 1.vidusskolas peldbaseina II kārtas projekts „Katlu mājas būvniecība”
		PASĀKUMS 2.2.5.3. Sporta un aktīvās atpūtas sadarbības projektu realizācija
2.3.RĪCĪBU VIRZIENS (RV) Vietējiem iedzīvotājiem, esošajiem un potenciālajiem uzņēmējiem un investoriem tiek nodrošināta	UZDEVUMS (U) 2.3.1. Nodrošināt pievilcīgas Līvānu novada apkārtējās teritorijas radīšanu un uzturēšanu	PASĀKUMS 2.3.1.1. Vides objektu uzstādīšana Līvānu novadā
		PASĀKUMS 2.3.1.2. Iedzīvotāju videi draudzīgas apziņas veidošana

<p>pievilcīga un viņu vajadzībām atbilstoša DABAS VIDE</p>	<p>UZDEVUMS (U) 2.3.2. Nodrošināt vides kvalitātes saglabāšanu, dabas resursu uzlabošanu un vides risku mazināšanu Līvānu novada teritorijā</p>	<p>PASĀKUMS 2.3.2.1. Plūdu risku novēršana Dubnas un Daugavas upju baseinos</p>
		<p>PASĀKUMS 2.3.2.2. Vides kvalitātes un dabas resursu uzlabošanas, kontroles un aizsardzības pasākumu nodrošināšana Līvānu novadā</p>
<p>2.4.RĪCĪBU VIRZIENS (RV) Vietējiem iedzīvotājiem, esošajiem un potenciālajiem uzņēmējiem un investoriem tiek nodrošināta pievilcīga un viņu vajadzībām atbilstoša TEHNISKĀ INFRASTRUKTŪRA</p>	<p>UZDEVUMS (U) 2.4.1. Nodrošināt pašvaldības autoceļu un ielu infrastruktūras atjaunošanu un kvalitātes uzlabošanu</p>	<p>PASĀKUMS 2.4.1.1. Ielu un autoceļu infrastruktūras uzlabošana novada pilsētā un pagastos</p>
		<p>PASĀKUMS 2.4.1.2. Ielu apgaismojuma ierīkošana un uzlabošana novada pilsētā un pagastos</p>
		<p>PASĀKUMS 2.4.1.3. Velo infrastruktūras uzlabošana novada pilsētā un pagastos</p>
	<p>UZDEVUMS (U) 2.4.2. Veikt energoefektivitātes pasākumus</p>	<p>PASĀKUMS 2.4.2.1. Daudzdzīvokļu dzīvojamo māju atjaunošanas un energoefektivitātes procesa veicināšana</p>
		<p>PASĀKUMS 2.4.2.2. Daudzdzīvokļu dzīvojamo māju atjaunošana un energoefektivitātes uzlabošana</p>
		<p>PASĀKUMS 2.4.2.3. Līvānu novada pašvaldības ēku pārbūve un energoefektivitātes paaugstināšana</p>
		<p>PASĀKUMS 2.4.2.4. Siltumapgādes sistēmu uzlabošana Līvānu novada pašvaldības ēkās</p>
		<p>PASĀKUMS 2.4.2.5. Alternatīvo enerģijas avotu uzstādīšana Līvānu novada pašvaldības ēkās</p>
	<p>PASĀKUMS 2.4.2.6. Līvānu novada publisko teritoriju ielu apgaismojuma pārbūve energoefektivitātes paaugstināšanai</p>	
	<p>UZDEVUMS (U) 2.4.3. Attīstīt un uzlabot komunālo pakalpojumu kvalitāti un pieejamību</p>	<p>PASĀKUMS 2.4.3.1. Ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmas pakalpojumu kvalitātes un pieejamības uzlabošana</p>

		<p>PASĀKUMS 2.4.3.2. Līvānu ūdenssaimniecības attīstība – III kārtā (jaunu ūdens un kanalizācijas pieslēgumu ierīkošana Līvānu pilsētā)</p> <p>PASĀKUMS 2.4.3.3. Atkritumu dalītās savākšanas pieejamības uzlabošana</p> <p>PASĀKUMS 2.4.3.4. Atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumu kvalitātes uzlabošana</p> <p>PASĀKUMS 2.4.3.5. Centralizētās siltumapgādes pakalpojumu kvalitātes un pieejamības uzlabošana</p> <p>PASĀKUMS 2.4.3.6. Komunālo pakalpojumu kvalitātes un pieejamības uzlabošana</p> <p>PASĀKUMS 2.4.3.7. Ūdensapgādes e-pārvaldības attīstīšana</p>
<p>2.5.RĪCĪBU VIRZIENS (RV) Vietējiem iedzīvotājiem, esošajiem un potenciālajiem uzņēmējiem un investoriem tiek nodrošināta pievilcīga un viņu vajadzībām atbilstoša UZŅĒMĒJDARBĪBAS VIDE</p>	<p>UZDEVUMS (U) 2.5.1. Radīt un attīstīt piemērotu tehnisko infrastruktūru uzņēmējdarbības attīstības veicināšanai Līvānu novadā</p>	<p>PASĀKUMS 2.5.1.1. Publiskās infrastruktūras kvalitātes uzlabošana Līvānu industriālajā zonā uzņēmējdarbības attīstības veicināšanai</p> <p>PASĀKUMS 2.5.1.2. Publiskās infrastruktūras kvalitātes uzlabošana Līvānu industriālās zonas sasniedzamībai un uzņēmējdarbības attīstības veicināšanai</p> <p>PASĀKUMS 2.5.1.3. Līvānu pilsētas ielas pārbūve uzņēmējdarbības attīstības veicināšanai</p> <p>PASĀKUMS 2.5.1.4. Līvānu industriālās zonas infrastruktūras pielāgošana jaunu uzņēmumu izvietojumam un uzņēmējdarbības attīstības veicināšanai</p> <p>PASĀKUMS 2.5.1.5. Pagasta ceļa pārbūve uzņēmējdarbības attīstības veicināšanai lauku teritorijā</p>

		<p>PASĀKUMS 2.5.1.6. Līvānu pilsētas ielas pārbūve uzņēmējdarbības attīstības veicināšanai Līvānu industriālajā zonā Nr.2</p>
		<p>PASĀKUMS 2.5.1.7. Meliorācijas sistēmu uzlabošana</p>
<p>2.6.RĪCĪBU VIRZIENS (RV) Vietējiem iedzīvotājiem, esošajiem un potenciālajiem uzņēmējiem un investoriem tiek nodrošināta pievilcīga un viņu vajadzībām atbilstoša PĀRVALDĪBAS VIDE</p>	<p>UZDEVUMS (U) 2.6.1. Uzlabot un pilnveidot valsts un pašvaldības sniegto pakalpojumu klāstu Līvānu novadā</p>	<p>PASĀKUMS 2.6.1.1. Līvānu novada pašvaldības īpašumā esošo ēku funkcionālās maiņas izvērtēšana un pielāgošana noteiktajam pakalpojumam</p>
		<p>PASĀKUMS 2.6.1.2. Dalība valsts noteikto Vienas pieturas aģentūras (VPA) principu ieviešanā Līvānu novada domes darbībā, nodrošinot Vienotā klientu apkalpošanas centra (VKAC, t.sk. pakalpojumu aprakstīšana un publicēšana) darbību</p>
	<p>UZDEVUMS (U) 2.6.2. Nodrošināt pašvaldības sniegto pakalpojumu pieejamības un kvalitātes uzlabošanu</p>	<p>PASĀKUMS 2.6.2.1. Kapacitātes stiprināšana pašvaldības funkciju nodrošināšanai</p>
		<p>PASĀKUMS 2.6.2.2. Mūsdienu komunikācijām atbilstošu Līvānu novada pašvaldības sabiedrisko attiecību instrumentu nodrošinājums</p>
		<p>PASĀKUMS 2.6.2.3. Iedzīvotāju un novada viesu miera un drošības līmeņa uzlabošana</p>
	<p>UZDEVUMS (U) 2.6.3. Nodrošināt pašvaldības un nozaru attīstības plānošanas procesu nepārtrauktību</p>	<p>PASĀKUMS 2.6.3.1. Pašvaldības attīstības plānošanas un nozaru dokumentu izstrāde</p>